

Sygn. akt I ACa 680/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Jarosław Marek Kamiński
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. S.**

przeciwko **J. Ż. (1)**

o ochronę praw autorskich

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 5 kwietnia 2016 r. sygn. akt I C 675/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punkcie I w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.500 (dwa tysiące pięćset) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty,

2. w punkcie IV w ten sposób, że znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;

II. oddala apelacje powoda w pozostałej części oraz apelacje pozwanego w całości;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

(...)

UZASADNIENIE

Powód L. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. Ż. (1) łącznej kwoty 13.770,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 września 2011 roku do dnia zapłaty tytułem naprawienia wyrządzonej szkody wynikającej z publikacji bez zgody autora pliku zdjęciowego Nr. D. (...) z dnia 31 marca 2007 r. Na powyższą kwotę składało się:

- 2.700 zł tytułem zamieszczenia zdjęcia na portalu internetowym (...);
- 11.070 zł tytułem zamieszczenia zdjęcia na billboardzie wielkoformatowym w B. przy tunelu im. Gen. E. F. (...) przy ulicy (...) jako materiał reklamowy w kampanii wyborczej na Posła na Sejm.

Jako podstawę swojego żądania powód wskazał art. 79 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej pr. aut.).

Ponadto wniósł o wydanie nakazu usunięcia zdjęcia jego autorstwa ze strony (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany J. Ż. (2) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pismem z dnia 5 grudnia 2014 roku powód rozszerzył powództwo dotyczące bezprawnego wykorzystania przez pozwanego pliku zdjęciowego na stronie internetowej (...) za okres trzech kolejnych lat 2012-2014 o kwotę 8.100 zł.

Powód ponownie rozszerzył powództwo pismem procesowym z dnia 7 lutego 2015 roku o kwotę 3.045 zł tytułem bezprawnego wykorzystania przez pozwanego pliku zdjęciowego na trzech ulotkach wyborczych w 2007 roku.

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 240 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty (pkt I.) i w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II.). Ponadto nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Białymstoku kwotę 558 złotych tytułem brakującej opłaty od pozwu (pkt III.). W punkcie IV wyroku zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2 777 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił, że w dniu 20 marca 2007 roku zostało opublikowane obwieszczenie Wojewody (...) w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie przedterminowych wyborów do Sejmiku Województwa (...) (k. 63).

Z uwagi na konieczność przeprowadzenia ponownych wyborów do Sejmiku Województwa (...) po rozwiązaniu Sejmiku III kadencji, w dniach 30 - 31 marca 2007 roku odbyło się w B. wyjazdowe posiedzenie Klubu (...). Na posiedzenie przybyli członkowie politycy (...), aby udzielić poparcia kandydatom ubiegającym się o mandat radnego z list (...), w tym także pozwanemu.

Powód w dniu 31 marca 2007 roku robił zdjęcia przybywającym do (...) politykom (...). W tym dniu, około godziny 8:40 wykonał również zdjęcia pozwanego z B. K. i J. B. na tle bramy wjazdowej do pałacu B..

W tym czasie pozwany był radnym województwa, B. K. - posłem, a J. B. - europosłem, byłym premierem.

Powód następnego dnia przekazał materiał zdjęciowy nagrany na płycie CD pozwanemu w celach prywatnych (do tzw. albumu prywatnego rodzinnego) bez przeniesienia autorskich praw majątkowych i zgody do publikacji na wielu nośnikach.

Na przedmiotowej płycie znajdował się plik zdjęciowy Nr. D. (...) przedstawiający pozwanego z B. K. i J. B. na tle bramy wjazdowej do pałacu B..

Przedmiotowe zdjęcie pozwany umieścił na swojej stronie internetowej (...) pl. (...) zdjęcie zostało wykorzystane również przez komitet wyborczy (...) w trakcie kampanii wyborczej do (...) w 2007 roku na ulotkach wyborczych

pozwanego oraz podczas kampanii wyborczej do(...) w 2011 roku na ulotkach wyborczych pozwanego, a także umieszczone na billboardzie wielkoformatowym w B. przy tunelu im. (...)F. (...) przy ulicy (...).

Powód po powrocie z zagranicy wystosował do pozwanego pismo z dnia 14 lutego 2013 roku, w którym wezwał go do zaniechania naruszenia praw autorskich i naprawienia wyrządzonej szkody. W piśmie tym zażądał naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę łącznej kwoty 13.770,00 zł (kwoty 2 700 zł - za publikację zdjęcia na stronie internetowej pozwanego oraz kwoty 11 070 zł za zamieszczenie zdjęcia na billboardzie wielkoformatowym).

Powyższe kwoty powód wyliczył na podstawie stawek minimalnych honorariów autorskich za wykorzystanie utworów fotograficznych wynikających z Tabeli wynagrodzeń (...) obowiązujących do końca marca 2006 roku powiększonych o kolejne wskaźniki inflacji w wysokości 20%. (k. 17-20)

W odpowiedzi pozwany pismem z dnia 27 lutego 2013 roku skierował prośbę do powoda o przedstawienie zawartej między stronami umowy i jej konkretnych zapisów, które rzekomo miałyby naruszyć swoim działaniem. (k. 21)

Powód po otrzymaniu przedmiotowego pisma skierował do pozwanego pismo z dnia 3 marca 2013 roku tytułując je „Ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty”. W piśmie tym powód ponownie wezwał pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 13 770 zł tytułem naprawienia szkody za naruszenie autorskich praw majątkowych wskutek publikacji zdjęcia wykonanego w dniu 31 marca 2007 roku przedstawiającego pozwanego z B. K. oraz J. B.. Jednocześnie wskazał, iż między stronami nigdy nie doszło do zawarcia jakiegokolwiek umowy oraz nie doszło do przeniesienia autorskich praw majątkowych, tym samym działanie pozwanego polegające na publikacji zdjęcia autorstwa powoda bez jego wiedzy i zgody naruszyło jego autorskie prawo majątkowe.

Sąd ponadto ustalił, że powód jest licencjonowanym reporterem. Od 1993 roku prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą S. L. (...). Od 2003 roku wykonywał materiały zdjęciowe wyłącznie na podstawie umowy o dzieło, nie będąc płatnikiem VAT. Powód współpracował również z (...). Za wykonanie zdjęć i przeniesienie autorskich praw majątkowych oraz udzielenie zezwolenia na wykorzystanie praw zależnych powód otrzymywał od PAP wynagrodzenie w wysokości od 30 złotych do 120 złotych za każde zdjęcie przyjęte i opublikowane w serwisie (...).

Przedmiotowe zdjęcie powód w ramach współpracy w zakresie udzielania licencji do publikacji zdjęć umieścił na stronie internetowej Agencji (...). Obecnie agencja wycenia przedmiotowe zdjęcie na kwotę 500 złotych jako wynagrodzenie za udzielenie licencji na okres do 1 roku za umieszczenie fotografii w Internecie na jednym adresie (...).

Agencja uważa, iż zdjęcie jest zdjęciem unikatowym co automatycznie przekłada się na wzrost jego wartości.

Na podstawie poczynionych ustaleń Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że opublikowane przez pozwanego zdjęcia stanowią utwór w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i tym samym podlegają ochronie.

Wskazał, że oceny fotografii jako utworu dokonuje się przez pryzmat przesłanek określonych w art. 1 ust. 1 pr. aut., zgodnie z którym ochronie prawno - autorskiej podlega fotografia, którą cechują elementy twórcze, choćby na minimalnym poziomie.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, iż fotografia będąca przedmiotem sporu stanowi utwór. Została na niej utrwalona postać pozwanego wraz z B. K. oraz J. B.. Zdjęcie zostało wykonane na tle bramy wjazdowej do pałacu B., zaś osoby na nim widoczne pozostają w charakterystycznym uścisku dłoni, co sprawia, że fotografia ta nie jest pozbawiona twórczego wkładu.

Po uprzednim przedstawieniu zasad odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych oraz wskazaniu instrumentów prawnych służących ochronie tych dóbr Sąd wskazał, że naruszenie praw autorskich powoda w związku z którym zażądał on ochrony nastąpiło poprzez wykorzystanie zdjęcia na ulotkach wyborczych oraz billboardzie wielkoformatowym w B. przy tunelu im. (...) F. (...) w trakcie kampanii wyborczych. W związku z tym zaznaczył, że od

dnia zarządzenia wyborów wszelkie czynności promujące kandydatów mają charakter wyborczy i podlegają reżimowi przepisów Kodeksu wyborczego.

Odwołując się do treści art. 84 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy Sąd zwrócił uwagę na uregulowanie w tym przepisie zasady wyłączności, z której wynika, że w okresie kampanii wyborczej, wszelkie czynności związane z promocją poszczególnych kandydatów w formie plakatów, ulotek itd., mogą wykonywać tylko komitety wyborcze. Takich działań zaś nie mogą podejmować ani sami kandydaci, ani partie polityczne, ani stowarzyszenia i inne organizacje.

Mając powyższe na względzie Sąd przyznał rację pozwanemu w zakresie braku odpowiedzialności kandydatów za ewentualne naruszenie praw osób trzecich podczas kampanii. Podkreślił bowiem że skoro kandydaci nie podejmują osobiście działań promujących, a działania te wykonują w ich imieniu komitety wyborcze, to na komitetach spoczywa odpowiedzialność w przypadku ewentualnego naruszenia praw osób trzecich. Komitety bowiem w przypadku np. materiałów audiowizualnych, składają oświadczenie o uzyskaniu przez komitet niezbędnych praw do wykorzystanych utworów.

W tym kontekście przywołał także regulację art. 110 § 5 Kodeksu wyborczego, z którego wynika, że za prowadzoną kampanię wyborczą odpowiada komitet, a nie kandydat. Zgodnie z w/w przepisem bowiem Policja lub straż gminna jest obowiązana usuwać na koszt komitetów wyborczych plakaty i hasła wyborcze, których sposób umieszczenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo bezpieczeństwu mienia bądź bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

Z uwagi na to, że analogiczne zasady obowiązywały w trakcie kampanii wyborczej w 2007 roku do sejmiku województwa (...) na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw Sąd uznał, iż pozwany nie posiadał legitymacji procesowej biernej w odniesieniu do roszczeń mających związek z prowadzeniem kampanii wyborczych. Podkreślił, że powyższe roszczenia powód powinien był kierować do innych podmiotów, zaś skierowanie ich w stosunku do pozwanego skutkowało oddaleniem powództwa w tym zakresie.

Odnosząc się do roszczenia związanego z bezprawnym umieszczeniem przedmiotowej fotografii na stronie internetowej pozwanego (...), Sąd na podstawie okoliczności niniejszej sprawy przyjął, że pozwany nie działał na podstawie i w ramach umowy dającej mu prawo do wykorzystywania zdjęć autorstwa powoda.

Zdaniem Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało bowiem, iż między stronami doszło do zawarcia umowy przenoszącej majątkowe prawa autorskie do przedmiotowego zdjęcia.

Podkreślił, że z uwagi na treść art. 53 pr. aut. pozwany, aby wykazać fakt zawarcia umowy powinien przedstawić Sądowi powyższą umowę w formie pisemnej. W trakcie postępowania jednak tego nie uczynił.

Mając na względzie to, że na pozwanym spoczywał onus probandi w zakresie wykazania faktu zawarcia umowy przenoszącej autorskie prawa majątkowe do zdjęcia będącego przedmiotem sporu, Sąd uznał, że pozwany temu obowiązkowi nie podołał. Nie zaoferował bowiem jakichkolwiek dowodów, którymi byłby w stanie wykazać, iż między stronami doszło do zawarcia przedmiotowej umowy. Z uwagi na to, że zeznania świadków złożone w niniejszej sprawie na okoliczność zawarcia umowy były ze sobą sprzeczne, Sąd nie uznał ich treści za wiarygodny materiał dowodowy.

Skutkiem braku wykazania przez pozwanego prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy było to, iż nie mogły one leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Wobec powyższego Sąd nie miał żadnych podstaw, aby uznać, iż pozwany posiadał prawa do wykorzystywania przedmiotowej fotografii i umieszczenia jej na swojej stronie internetowej.

Przywołując treść art. 79 ust. 1 pr. aut. Sąd jednocześnie wskazał, iż art. 79 pkt 3 lit. b został częściowo uznany za niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji RP, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r. (Dz.U.2015.932) z dniem 1 lipca 2015 r. Zgodnie z tym wyrokiem

wymieniony wyżej przepis utracił moc w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej - w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu.

Sąd wyjaśnił przy tym, że zgodnie z utrwalonym w judykaturze stanowiskiem, stosowne wynagrodzenie to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby uprawniony, gdyby osoba, która naruszyła jego autorskie prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1994 r., I CSK 540/07). Zwrócił też uwagę na to, że w orzecznictwie przyjmuje się, że sprawach dotyczących wysokości wynagrodzenia za naruszenie praw autorskich jego ścisłe wyliczenie często jest niemożliwe, w związku z tym sąd może zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny na podstawie art. 322 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2010 r. VI ACa 809/2009).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd celem oszacowania odpowiedniej sumy pieniężnej oparł się na znajdującym się w aktach sprawy porozumieniu powoda z Polską Agencją Prasową S.A. z dnia 29 września 2003 roku. Powyższe porozumienie przewidywało, iż powód otrzyma za wykonanie zdjęć i przeniesienie autorskich praw majątkowych wynagrodzenie w kwocie od 30 do 120 złotych.

Sąd zakwestionował wyliczenia przedstawione przez powoda w oparciu o Tabelę wynagrodzeń (...) 2004 oraz (...) 2005. Powyższe tabele nie miały bowiem charakteru urzędowego, w związku z tym nie obligują stron obrotu gospodarczego do stosowania się do wskazanych stawek minimalnych, zaś sądów powszechnych do wyliczenia na ich podstawie odszkodowania na zasadzie art. 79 prawa autorskiego. Uznał, że stawki minimalnych wynagrodzeń zawarte w tych tabelach mają charakter stawek życzeniowych Związku (...).

Ponadto, w ocenie Sądu przedstawione przez powoda wyliczenia mające określić wartość należnego odszkodowania były oderwane od realnych wynagrodzeń uzyskiwanych przez fotografików za sprzedaż praw autorskich majątkowych do utworów fotograficznych. W tym kontekście Sąd przywołał również wyjaśnienia powoda złożone podczas rozprawy z dnia 2 lipca 2014 roku podczas których powód przyznał, iż wyzbył się sprzętu fotograficznego z uwagi na słabą opłacalność zawodu reportera. W związku z tym podawane przez niego kwoty mające stanowić honorarium rzędu paru tysięcy złotych za wykonanie przedmiotowej fotografii Sąd uznał za całkowicie bezpodstawne.

Odnosząc się do sugerowanych cen Agencji (...) Sąd wskazał, że nie podzielił argumentacji dotyczącej unikatowego charakteru zdjęcia. Podkreślił przy tym, że w chwili wykonywania przedmiotowej fotografii B. K. nie był jeszcze (...), lecz zwykłym posłem. J. B. zaś w tym okresie nie był (...), a jedynie europoseł oraz byłym premierem RP.

Ponadto Sąd zaznaczył, że na obecną wyjątkowość zdjęcia wpływ miały wydarzenia, które wystąpiły po jego wykonaniu tj. wybór B. K. na (...) oraz wybór J. B. na (...) w 2009 roku.

W efekcie Sąd Okręgowy uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy stosownym wynagrodzeniem winna być kwota ok. 120 zł. Przyjął również, że tak określone wynagrodzenie należy się powodowi w podwójnej wysokości z uwagi na treść art. 79 pkt 3 lit. b) pr. aut.

Mając na względzie fakt, iż przedmiotowa fotografia nie znajduje się obecnie na stronie internetowej (...)pl (...) doszedł do przekonania, że roszczenie o wydanie nakazu usunięcia zdjęcia z w/w strony stało się bezprzedmiotowe.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 §1 k.c. i przy uwzględnieniu postanowień art. 817 k.c., naliczając je od dnia wymagalności roszczenia t.j. 4 kwietnia 2016 roku (dzień wydania wyroku).

Natomiast o kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 1 %, tym samym Sąd uznał go za stronę przegrywającą proces. Wobec powyższego powód

został zobowiązany do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 2 777 z tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto Sąd zobowiązał powoda do zapłaty kwoty 558 zł tytułem brakującej opłaty od rozszerzonego powództwa.

Apelację od tego wyroku wniosły obie strony.

Powód zaskarżył powyższe orzeczenie w całości. W treści apelacji zarzucił Sądowi Okręgowemu:

- niezgodną z przepisami prawa wycenę pliku zdjęciowego wykorzystanego przez pozwanego na stronie internetowej;
- niedopuszczalne oparcie się na wyrokach innych sądów przy dokonywaniu wyceny;
- brak przedstawienia merytoryki wygrania procesu w 1%
- pominięcie istotnych dowodów przy stwierdzeniu braku odpowiedzialności pozwanego za wykorzystanie pliku zdjęciowego na billboardach i ulotkach.

Mając na względzie powyższe wniosł o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z protokołu przesłuchania w charakterze świadka J. Ż. (1) i A. G. - przesłuchanego również w charakterze świadka w toczącym się dochodzeniu Sygn. akt. V Ds. 1124/15 prowadzonym przez Prokuraturę Okręgową w Białymstoku w związku ze złożonym zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa związanym z bezprawnym wykorzystaniem plików zdjęciowych przez pozwanego J. Ż. (1)
2. uchylenie wyroku Sądu I instancji.
3. nieobciążanie powoda kosztami procesu poniesionymi przez stronę pozwaną, i zasądzenie od pozwanego poniesionych przez powoda kosztów procesu w kwocie 14 817 złotych.
4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów apelacji.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w części tj. co do pkt I. Sądowi Okręgowemu zarzucił:

I. Obrazę art. 233 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i ustalenie, iż pozwany nie wykazał, że zawarł z powodem pisemną umowę przeniesienia praw autorskich, zaś zeznania świadków w tej mierze są sprzeczne, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego materiału dowodowego w szczególności w postaci:

- zeznań świadka J. K., który wskazał, że był świadkiem okoliczności przekazania dokumentu - wydruku z komputera - zawierającego rachunek i oświadczenie o przeniesieniu praw autorskich do zdjęć wykorzystanych w kampanii wyborczej na rzecz Komitetu Wyborczego (...) [protokół z dnia 1.12.2014 r. 00:22:45];
- zeznań świadka T. M., który wskazał, iż w lipcu 2007 r w momencie przekazania pozwanemu gotówki w kwocie 300 zł na rachunek za zdjęcia do Kampanii Wyborczej widział na stole wydruk komputerowy zawierający podpisy i rachunek [protokół z dnia 5 listopada 2014 r. 00:04:22, 00:13:46];
- a także, jednoznacznych wyjaśnień samego pozwanego z których wynika że przekazanie praw autorskich nastąpiło niedługo po wykonaniu zdjęć przez powoda, prowadzą do wniosku, że Komitet Wyborczy (...) nabył prawa autorskie do przedmiotowych zdjęć na mocy umowy pisemnej, która została zawarta w 2007 r.;

II. obrazę art. 233 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd Okręgowy w Białymstoku, iż powodowi należy się kwota 240 zł w związku z publikacją zdjęcia na stronie internetowej(...), podczas gdy publikacja tych zdjęć na wskazanej stronie internetowej nie nosiła cech bezprawności, zaś pozwany umieszczając te zdjęcie na witrynie

internetowej działał na podstawie i w ramach umowy zawartej przez powoda z Komitetem Wyborczym pozwanego, dającą mu prawo wykorzystania zdjęć wcześniej mu przekazanych

III. naruszenie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd dowodu z płyt z plikami zdjęciowymi, która została przekazana pozwanemu przez powoda, a na której to poza zdjęciem będącym przedmiotem sporu, znajdują się inne fotografie związane tylko i wyłącznie z tematyką na potrzeby kampanii wyborczej, co w sposób jednoznaczny wyklucza prawdziwość twierdzeń powoda, że zdjęcie będące przedmiotem sporu było przekazane pozwanemu na potrzeby albumu rodzinnego, a nie jak było w rzeczywistości na potrzeby kampanii wyborczej, zwłaszcza, że w tym okresie powód zawodowo wykonywał fotografie.

IV. naruszenie art. 78 oraz 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, poprzez błąd subsumpcji, polegający na przyjęciu, że powodowi należna jest od pozwanego kwota w wysokości 240 zł, w sytuacji gdy powód otrzymał wcześniej stosowne wynagrodzenie za dochodzone pozwem roszczenia.

Mając powyższe na uwadze pozwany w związku z zarzutem określonym w punkcie III. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd II Instancji, pominiętego przez Sąd I Instancji dowodu, który formalnie został zgłoszony przez pozwanego w piśmie z dnia 16 lipca 2014 roku.

Ponadto wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za II instancje od powoda na rzecz pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelację pozwanego uznać należy za bezzasadną natomiast apelację powoda za zasadną jedynie w części odnoszącej się do wysokości należnego mu od pozwanego wynagrodzenia za bezprawne umieszczenie spornej fotografii na stronie internetowej pozwanego oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach.

Sąd Okręgowy generalnie poczynił w przedmiotowej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i prawne – za wyjątkiem wskazanego wyżej określenia wysokości należnego powodowi od pozwanego wynagrodzenia za bezprawne umieszczenie spornej fotografii na stronie internetowej pozwanego – które to ustalenia w takim zakresie Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

W szczególności podzielić należy ustalenie Sądu I instancji, iż sporna fotografia stanowi utwór w rozumieniu ustawy o Prawie autorskim i prawach pokrewnych. Ostatecznie na etapie postępowania apelacyjnego faktu powyższego pozwany już nie kwestionował.

Odnosząc się do zasadniczego sporu między stronami, mającego decydujące znaczenie dla zaistnienia przesłanki bezprawności działania po stronie pozwanego w zakresie naruszenia praw autorskich powoda, a więc czy doszło między stronami względnie między powodem a Komitetem Wyborczym (...) do zawarcia umowy przenoszącej majątkowe prawa autorskie powoda w zakresie pliku zdjęciowego obejmującego sporną fotografię, zgodzić się należy z Sądem Okręgowym iż pozwany skutecznie nie dowiódł, że do zawarcia takiej umowy w formie prawem przewidzianej doszło.

Taka konkluzja jest uzasadniona jeśli zważy się w szczególności na wyjątkowo niespójne i wzajemnie sprzeczne dowody zaoferowane przez pozwanego, co w konsekwencji doprowadziło Sąd I instancji do słusznego wniosku o ich niewiarygodności.

Według twierdzeń pozwanego miał on zawrzeć z powodem w miesiącu kwietniu umowę na piśmie mocą której zakupił od niego m.in. sporną fotografię w postaci pliku na płycie CD z jednoczesnym przeniesieniem praw autorskich. Następnie z uwagi na zamiar wykorzystania owej fotografii w kampanii wyborczej, za porozumieniem stron doszło do „przepisania” rachunku i przeniesienia praw autorskich na Komitet Wyborczy (...). Owego „przepisania” nie sposób potraktować inaczej jak rozwiązania uprzednio zawartej umowy między powodem a pozwanym za porozumieniem

stron i zawarcia nowej – między powodem a Komitetem Wyborczym (...). W takiej sytuacji niezrozumiałymi są konsekwentne twierdzenia pozwanego – podtrzymywane także w apelacji – że nabył on od powoda prawa autorskie do spornego pliku zdjęciowego. Według chronologii zdarzeń przedstawianej przez pozwanego uprawnionym do spornego pliku zdjęciowego mógł być jedynie wskazany komitet wyborczy.

Konfrontując powyższe twierdzenia z zeznaniami zgłoszonych przez pozwanego świadków na okoliczność zawarcia umowy przenoszącej prawa autorskie zwrócić należy uwagę, że świadek T. M. w swoich zeznaniach (k.160-161 akt) wskazywał jako miejsce zawarcia umowy między powodem i pozwanym hol (...), kwotę wynagrodzenia – 350 złotych (pożyczał pozwanemu 300 złotych właśnie na ten cel) zaznaczając, że widział na stole płytkę, a z rozmowy wynikało, że są tam zdjęcia, których dotyczy umowa.

Z kolei świadek J. K. w swoich zeznaniach (k.209-210 akt) twierdzi, że był odbiorcą od powoda rachunku z przeniesieniem praw autorskich wystawionego na Komitet Wyborczy (...) na kwotę 50 złotych oraz że wcześniej był świadkiem przekazania przez powoda pozwanemu płytki ze spornym plikiem zdjęciowym „gdzieś na parkingu”.

Sprzeczności między zeznaniami obu świadków jak też między zeznaniami J. K. a twierdzeniami pozwanego są oczywiste. Niewytłumaczalna jest różnica między kwotą za jaką plik zdjęciowy z przeniesieniem praw autorskich miał nabyć pozwany (350zł), a tą za jaką ten sam plik także z przeniesieniem praw autorskich miał nabyć Komitet Wyborczy (...) (50zł). Również miejsce przekazania płytki z plikiem zdjęciowym – z zeznań świadka T. M. można wywnioskować że nastąpiło to w holu hotelowym (na stoliku leżał rachunek i płytka), a z kolei świadek J. K. wskazuje na parking. W odniesieniu do tego ostatniego trudno też uznać za wiarygodne jego zeznanie w części dotyczącej przekazania mu przez powoda rachunku z przeniesieniem praw autorskich. Ze sprawy nie wynika by łączyła ich bliższa znajomość, a widzieli się jedynie w dniu wykonywania przez powoda spornego zdjęcia. W takiej sytuacji rzekome wywołanie przez powoda świadka z biura Komitetu Wyborczego (...) – co zakłada znajomość jego danych personalnych – by to właśnie jemu wręczyć ów rachunek, zamiast po prostu wejść do biura i wręczyć rachunek osobie odpowiedzialnej za odbiór korespondencji względnie za finanse Komitetu, brzmi wyjątkowo niewiarygodnie.

Powyższe oczywiste rozbieżności uzasadniają tezę o niewiarygodności zeznań wskazanych świadków, a w konsekwencji i twierdzeń samego pozwanego o nabyciu praw autorskich – ostatecznie przez Komitet Wyborczy (...).

Znamiennym jest też w przedmiotowej sprawie, że pozwany twierdząc, iż ostatecznie prawa autorskie do spornego pliku zdjęciowego nabył Komitet Wyborczy (...) („przepisanie” rachunku przez powoda na ów Komitet) nie podjął inicjatywy dowodowej w kierunku zwrócenia się czy to osobiście czy też przez sąd orzekający do samego uprawnionego – wg pozwanego - do praw autorskich spornego pliku zdjęciowego. Z kolei z pisma Krajowego Biura Wyborczego przedłożonego przez powoda (k.636 akt) wynika, że w materiałach przekazanych przez komitety wyborcze (...) w związku z wyborami w 2007 i 2011 roku brak jest rachunku lub umowy sygnowanych przez powoda. Powyższe ostatecznie przesądza w ocenie Sądu Apelacyjnego o niewiarygodności twierdzeń pozwanego w zakresie nabycia przez niego, a następnie przez (...) (...) praw autorskich do spornego pliku zdjęciowego.

Powyższe rozważania jednoznacznie wskazują na niezasadność zarzutów zawartych w apelacji pozwanego tak w zakresie naruszenia przepisów prawa procesowego jak i materialnego.

Przechodząc do apelacji powoda w pierwszej kolejności wskazać należy, iż niezasadnymi były jego zarzuty dotyczące pominięcia przez Sąd Okręgowy istotnych dowodów i w konsekwencji stwierdzenie braku odpowiedzialności pozwanego za wykorzystanie pliku zdjęciowego na billboardzie i ulotkach wyborczych.

W powyższej kwestii Sąd Apelacyjny w pełni podziela wywody Sądu Okręgowego o wyłącznej odpowiedzialności komitetów wyborczych za ewentualne naruszenia praw osób trzecich w związku z prowadzoną kampanią wyborczą. Oczywiście nie można wykluczyć sytuacji, gdy to sam kandydat – wbrew zapisom prawa wyborczego – prowadzi własną kampanię wyborczą, jednakże to powoda jako kierującego określone roszczenia z tytułu przysługujących mu

praw autorskich, obciążał dowód, że pozwany taką własną kampanię z pominięciem komitetu wyborczego prowadził. Takiego dowodu powód nie przeprowadził.

W kwestii billboardu wyborczego wykorzystującego sporny plik zdjęciowy niewątpliwie rozstrzygającym dowodem jest faktura wystawiona przez wykonawcę tegoż na rzecz Komitetu Wyborczego (...) (k.539 akt). Fakt, że to sam pozwany nawiązał kontakt z wykonawcą billboardu a nawet jego wykonanie zaliczkował (zaliczkę następnie zwrócono), nie zmienia faktu, że ostatecznie zamawiającym billboard i zań płacącym nie był. Rola pozwanego w istocie sprowadzała się bowiem jedynie do pośredniczenia między komitetem wyborczym a wykonawcą.

Podobnie rzecz ma się z ulotkami wyborczymi. Skoro prawo wyborcze przewiduje wyłączność komitetów wyborczych w prowadzeniu kampanii wyborczej, to powoda obciążał dowód, że złożone do akt przez pozwanego ulotki wyborcze wbrew prawu wyborczemu zamawiał i opłacał pozwany, a takiego dowodu powód nie zaoferował.

W konsekwencji apelacja powoda w powyższym zakresie na uwzględnienie nie zasługiwała.

Za częściowo zasadne należało natomiast uznać zarzuty powoda dotyczące określenia przez Sąd I instancji wysokości należnego mu wynagrodzenia tytułem naprawienia szkody powstałej w wyniku naruszenia jego praw autorskich do spornego pliku zdjęciowego poprzez wykorzystanie go na stronie internetowej pozwanego.

Określając wysokość wskazanego wynagrodzenia Sąd Okręgowy oparł się na stawkach przewidzianych w porozumieniu powoda z (...) SA z 29.09.2003r. jako najbardziej miarodajnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego uszło uwadze Sądu I instancji, że stosownie do art.79 ust.1 pkt 3 ppkt b), uprawniony którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa zapłaty sumy pieniężnej w wysokości wielokrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Wskazany przepis wskazuje więc na wynagrodzenie należne z chwili jego dochodzenia, czyli w sprawie przedmiotowej w dacie wyrokowania. Z kolei stawki przyjęte przez Sąd Okręgowy obowiązywały w roku 2003 a więc blisko 13 lat wstecz. Nadto – jak słusznie podniósł powód – zdjęcie nabywane przez PAP jest zasadniczo eksponowane jeden dzień, co niewątpliwie ma wpływ na wysokość wynagrodzenia jakie może otrzymać autor.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy słusznie nie zastosował stawek ujętych w Tabeli wynagrodzeń (...). Nie są to niewątpliwie stawki obowiązujące na rynku, a jedynie sugerowane. W przedmiotowej sprawie istotnym było więc sięgnięcie do stawek rynkowych, jakie mógłby w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy uzyskać powód za sporny plik zdjęciowy.

Do okoliczności przedmiotowej sprawy (ekspozycja zdjęcia na stronie internetowej) najbardziej zdaniem Sądu Apelacyjnego przystają stawki wskazane przez Agencję (...), odnoszące się m.in. do takiego pola eksploatacji (k.683 akt). Należy zgodzić się z ową agencją, że sporne zdjęcie ma charakter unikatowy. Zauważyć bowiem należy, iż przedstawieni na owym zdjęciu J. B. i B. K. już w dacie jego wykonania byli wybitnymi osobistościami polskiego życia politycznego. J. B. był byłym (...) natomiast B. K. w latach (...) (...), w latach (...) (...), a w latach (...). Agencja wskazała możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie za eksponowanie spornego zdjęcia na stronie internetowej – 500 zł za rok. W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższą stawkę należało potraktować jako wyjściową do określenia należnego powodowi wynagrodzenia jego szkody.

Powód domagał się wynagrodzenia za wykorzystanie spornego zdjęcia na stronie internetowej pozwanego za okres od września 2011 roku do 2015 roku, kiedy to pozwany usunął zdjęcie. Powód nie wykazał jednak by zdjęcie było zamieszczone na stronie internetowej pozwanego już w 2011 roku. Do akt złożył on jedynie wydruk ze strony internetowej pozwanego z lutego 2013 roku (k.7 akt) gdzie eksponowane jest sporne zdjęcie. Z kolei ze złożonych do akt sprawy faktur vat (k.598-602 akt) wynika, że pozwany opłacał domenę internetową (...)do września 2015 roku, a faktury za dalszy okres – od 12.09.2015 roku - nie opłacił. Obecnie domena jest wystawiona na sprzedaż – co wynika z próby logowania. W takiej sytuacji powodowi należy się wynagrodzenie liczone za okres 2.5 roku czyli przy stawce 500

złoty za rok i po jej podwojeniu stosownie do art.79 ust. 1 pkt 3 ppkt b) (stawkę trzykrotną TK uznał za niezgodną z Konstytucją) - w wysokości 2.500 złotych.

W takim też zakresie należało uwzględnić apelację powoda w odniesieniu do roszczenia odszkodowawczego. Żądanie zaniechania naruszeń wobec niekwestionowanego faktu zamknięcia domeny (...)i tym samym zaprzestania eksponowania spornego zdjęcia, stało się bezprzedmiotowe.

Za zasadną częściowo należało uznać też apelację powoda skierowaną przeciwko rozstrzygnięciu o kosztach procesu. Sąd I instancji przyjął, że powód wygrał proces w 1% - kierując się wyłącznie wysokością dochodzonego i następnie uwzględnionego w minimalnej części roszczenia majątkowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego dla oceny w jakiej części powód wygrał proces istotnym jest to, że wygrał on proces o ochronę swoich praw autorskich co do zasady. Zauważyć bowiem należy, iż pozwany nie udowodnił, by w sposób prawem przewidziany nabył od powoda majątkowe prawa autorskie do spornego pliku zdjęciowego, a tym samym jego działanie polegające na eksponowaniu spornego zdjęcia na własnej stronie internetowej było bezprawne. Z kolei żądanie zaniechania naruszeń tylko dlatego nie zostało uwzględnione, że pozwany ostatecznie w toku procesu zrezygnował z domeny jazekzalek.pl. W takiej sytuacji w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadnym było uznać, że zaistniały przesłanki do zastosowania regulacji art.100 kpc i wzajemnego zniesienia między stronami kosztów procesu, przy uwzględnieniu ustawowego ograniczenia wysokości kosztów przejazdów i równowartości utraconego zarobku po stronie powoda do wysokości wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego (art.98§2 zdanie drugie kpc).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji na mocy art.386§1 kpc w części reformatoryjnej oraz na mocy art.385 kpc w części oddalającej apelację pozwanego w całości i apelację powoda w pozostałym zakresie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art.100 kpc stosownie do wyniku postępowania w tej instancji.

(...)